

Ustanovení zástupce

Účastníku (obecně vzato) nic nebrání v tom, aby se nechal v kterékoliv fázi řízení zastoupit zvoleným zástupcem, kterému udělí plnou moc. Může tak učinit i poté, co podal podle § 30 o. s. ř. žádost o ustanovení zástupce. Pro závěr, zda prostřednictvím takto zvoleného zástupce lze následně již podané námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu doplnit o námitky nové, v takovém případě nebude významné, že zástupce účastníku nebyl (nemohl být) ustanoven soudem, nýbrž to, zda žádost o ustanovení zástupce podanou v námitkové lhůtě by bylo lze posoudit jako opodstatněnou.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 29 Cdo 1270/2024-216 ze dne 31.3.2026)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Bohemia Faktoring, a. s., se sídlem v P., zastoupeného JUDr. Ing. K.G., Ph.D., advokátem, se sídlem v P., proti žalované M. S., zastoupené JUDr. V.M., advokátem, se sídlem v M., o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 13 Cm 118/2021, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 1. 2024, č. j. 12 Cmo 157/2023-195, tak, že rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 1. 2024, č. j. 12 Cmo 157/2023-195, a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 7. 2023, č. j. 13 Cm 118/2021-173, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

1. Žalobou spojenou s návrhem na vydání směnečného platebního rozkazu ze dne 17. 8. 2021 se žalobce (Bohemia Faktoring, a. s.) domáhal po žalované (M. S.) plnění ze směnky vlastní vystavené v Břeclavi dne 21. 1. 2008 O. S. (dále jen „výstavce“) na řad GE Money Bank, a. s. (dnes MONETA Money Bank, a. s. – dále jen „remitent“ nebo „banka“), znějící na směnečný peníz 551.243 Kč, se splatností dne 20. 10. 2018 (dále též jen „sporná směnka“). Za její zaplacení měla žalovaná převzít směnečné rukojemství. Remitent převedl směnku nedatovaným rubopisem na žalobce.

2. Městský soud v Praze směnečným platebním rozkazem ze dne 22. 9. 2021, č. j. 13 Cm 118/2021-19, uložil žalované, aby ve lhůtě patnácti dnů od jeho doručení zaplatila žalobci směnečný peníz ve výši 551.243 Kč s 6% úrokem od 21. 10. 2018 do zaplacení, směnečnou odměnu ve výši 1.837 Kč a na náhradě nákladů řízení částku 67.003,20 Kč, nebo aby v téže lhůtě podala námitky, v nichž uvede vše, co proti platebnímu rozkazu namítá s tím, že k později uplatněným skutečnostem nelze přihlížet. Směnečný platební rozkaz byl žalované doručen do vlastních rukou dne 5. 10. 2021.

3. Proti směnečnému platebnímu rozkazu podala žalovaná (dle obsahu jejího podání ze dne 6. 10. 2021) včasné námitky, v nichž (mimo jiné) uvedla, že půjčku bance splácel její manžel (výstavce směnky), který však dne 3. 4. 2012 náhle zemřel. Po smrti manžela s bankou řešila, v jaké je situaci (bez domova a finančních prostředků, invalidní), banka se jí pak ale už neozvala. Ona sama nikdy žádnou směnku nepodepsala, v bance jí mohli předložit k podpisu maximálně nějaký bankou vypracovaný tiskopis. Celou (třináct let starou) záležitost považovala za ukončenou, dnes už k tomu nemá k dispozici ani žádné doklady, které by mohla předložit, taktéž účetní doklady jsou již zlikvidovány. Řízení o dědictví po zemřelém manželovi bylo zastaveno. S ohledem na svůj zdravotní stav a majetkové poměry není žalovaná schopna požadovanou částku uhradit. Nemá „na právníka“,

je ráda, že „přežívá“.

4. Podáním ze dne 11. 10. 2021 (doručeným soudu prvního stupně dne 13. 10. 2021) žalovaná požádala o ustanovení zástupce z řad advokátů. Uvedla, že je to již více než 10 let, co její manžel zemřel, sama „si neví rady“ a není schopna právní služby uhradit.

5. Dříve než soud prověřil majetkové a osobní poměry žalované a rozhodl o její žádosti, udělila žalovaná (dne 27. 1. 2022) plnou moc k zastupování v probíhajícím řízení advokátu JUDr. V.M. Zástupce žalované doložil dne 1. 2. 2022 kopii udělené plné moci soudu, 11. 2. 2022 pak doručil soudu její originál. Podáním z téhož dne zástupce žalované k výzvě soudu sdělil, že žalovaná již na svém návrhu na bezplatnou právní pomoc netrvá, neboť její zastoupení převzal zástupce v režimu pro bono.

6. Dalším podáním ze dne 11. 2. 2022 (doručeným soudu téhož dne) žalovaná (prostřednictvím svého zástupce) doplnila námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu a současně požádala o prominutí zmeškání lhůty k podání (dalších) námitek. Žalovaná zopakovala, že předloženou směnku nepodepsala. Dále namítala, že pohledávka žalobce je promlčena, když úvěrová smlouva (k níž byla vystavena sporná zajišťovací směnka) byla uzavřena mezi bankou a výstavcem, po jehož smrti v roce 2012 byla žalovaná vyrozuměna o tom, že „dluh je zesplatněn“. Podle žalované není pravděpodobné, aby „splatnost celého zbývajících dluhu“ byla stanovena až na rok 2018. Namítla také, že sporná směnka byla původně vystavena jako blankosměnka, k jejímu doplnění však došlo v rozporu s dohodou o vyplňovacím právu. Údaj směnečného peníze uvedený na směnce (551.243 Kč) odpovídá výši úvěru, který banka na základě smlouvy o úvěru č. 0186232351 poskytla výstavci směnky, úvěr však byl dlužníkem splácen a nemůže dosahovat uvedené výše. Žalovaná nebyla účastníkem úvěrového vztahu, nemá tedy ani k dispozici potřebnou dokumentaci, když ji však banka informovala o postoupení úvěrové pohledávky na žalobce, měla výše dluhu činit (podle sdělení banky) pouze částku 340.954,83 Kč.

7. Usnesením ze dne 10. 5. 2022, č. j. 13 Cm 118/2021-118, soud prvního stupně zamítl návrh žalované na prominutí zmeškání lhůty k podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu. Usnesením ze dne 10. 8. 2022, č. j. 12 Cmo 135/2022-126, Vrchní soud v Praze k odvolání žalované usnesení soudu prvního stupně potvrdil.

8. Rozsudkem ze dne 11. 7. 2023, č. j. 13 Cm 118/2021-173, soud prvního stupně ponechal směnečný platební rozkaz v platnosti (bod I. výroku) a uložil žalované zaplatit žalobci na náhradě nákladů námitkového řízení částku 59.205,30 Kč (bod II. výroku).

9. Soud prvního stupně vyšel zejména z toho, že:

[1] Výstavce sporné směnky uzavřel dne 21. 1. 2008 s bankou dohodu o způsobu vyplnění blankosměnky registrační číslo 186232351.5, v níž smluvní strany shodně prohlásily, že výstavce k zajištění pohledávek banky z titulu smlouvy o úvěru Expres Business registrační číslo 186232351 ze dne 21. 1. 2008 vystavil na řad banky blankosměnku vlastní s tím, že na blankosměnce není vyplněno datum splatnosti, platební místo a směnečný peníz. V dohodě se dále uvádí, že jako směnečný rukojmí za výstavce pro celý směnečný peníz připojila na blankosměnku svůj podpis žalovaná. K dohodě je pak připojeno žalovanou podepsané prohlášení, ve kterém potvrzuje, že byla obeznámena s obchodními podmínkami banky a obsahem dohody o vyplnění blankosměnky a s těmito dokumenty souhlasí.

[2] Vzhledem k tomu, že žalované bylo (usnesením ze dne 8. 3. 2023, č. j. 13 Cm 118/2021-162) přiznáno osvobození od soudních poplatků pouze v rozsahu 50 %, přičemž žalovaná na výzvu soudu (ze dne 4. 4. 2023) nezaplatila zálohu (ve výši 17.500 Kč) na provedení důkazu znaleckým posudkem z oboru písmoznalectví, soud tento žalovanou navrhovaný důkaz neprovedl.

10. Na tomto základě soud prvního stupně - odkazuje na čl. I. § 11 odst. 1, § 13 odst. 1, § 16 odst. 1, § 28, § 30 odst. 1, § 31 odst. 1 a 2, § 32 odst. 1, § 47 odst. 1 a 2, § 48 odst. 1, § 75 a § 77 zákona č. [191/1950](#) Sb., zákona směnečného a šekového, a § 175 odst. 1 a 4 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“) - uzavřel, že žalovaná se včas vznesenými námitkami neubránila povinnosti uložené jí směnečným platebním rozkazem. Přitom (zejména) zdůraznil, že:

[1] Sporná směnka je platnou směnkou vlastní, jejímž majitelem je žalobce.

[2] Směnka je cenným papírem a má tedy abstraktní charakter. To znamená, že práva spojená s cenným papírem jsou přímo vtělena do směnečné listiny, a proto se majitel směny může na směnečném dlužníku domáhat zaplacení směnečného peníze, aniž by musel prokazovat důvod vystavení směny nebo obsah dohody, která vystavení směny předcházela. Směnečný závazek vznikl a existuje nezávisle na závazkovém vztahu, který je podkladem pro vystavení směny. Z povahy směny jako abstraktního a nesporného závazku vyplývá, že majitel směny nemusí při jejím vymáhání prokazovat, že mu výstavce směny (příp. rukojmí za výstavce) směnečnou sumu skutečně dluží, a je naopak věcí směnečného dlužníka, aby v rámci své procesní obrany uplatnil námitky, které proti směnce má.

[3] Žalovaná ve včas podaných námitkách (v podání ze dne 6. 10. 2021) uplatnila proti směnečnému platebnímu rozkazu jedinou určitou námitku, když namítala, že spornou směnku nepodepsala. K dalším námitkám, které žalovaná uplatnila prostřednictvím zvoleného zástupce až po uplynutí zákonné lhůty k podání námitek (v podání ze dne 11. 2. 2022), nemohl soud podle § 175 odst. 4 o. s. ř. přihlížet pro jejich opožděnost.

[4] Dohodou o způsobu vyplnění blankosměnky bylo prokázáno, že žalovaná jako směnečný rukojmí spornou směnku podepsala. Jinak by šlo jen stěží vysvětlit, proč podepsala prohlášení, jež bylo součástí dohody o vyplnění blankosměnky.

11. Vrchní soud v Praze rozsudkem ze dne 18. 1. 2024, č. j. 12 Cmo 157/2023-195, k odvolání žalované potvrdil rozsudek soudu prvního stupně (první výrok) a uložil žalované zaplatit žalobci na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 26.233 Kč (druhý výrok).

12. Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného na základě provedeného dokazování soudem prvního stupně a ve shodě s ním uzavřel, že námitka zpochybňující pravost podpisu žalované na sporné směnce není důvodná. Podle odvolacího soudu vyšel soud prvního stupně při posouzení námitky nepravosti podpisu správně z (blíže označené) ustálené judikatury Nejvyššího soudu, z níž plyne, že nositelem důkazního břemene ohledně pravosti podpisu žalovaného směnečného dlužníka na směnce je žalobce. Své důkazní břemeno pak žalobce v projednávané věci také unesl, když dohodou o způsobu vyplnění blankosměnky bylo prokázáno, že žalovaná byla seznámena s obsahem uděleného vyplňovacího práva a potvrdila též to, že spornou směnku jako směnečný rukojmí podepsala. V situaci, kdy žalovaná pravost svého podpisu na dohodě o způsobu vyplnění blankosměnky nezpochybnila, nelze soudu prvního stupně oprávněně vytýkat, že nedoplnil dokazování znaleckým posudkem z oboru písmoznalectví. Kdyby žalovaná spornou směnku jako rukojmí nepodepsala, postrádal by její písemný souhlas s obsahem dohody o způsobu vyplnění blankosměnky jakýkoli smysl. Znalecký posudek je přitom jen jedním z důkazních prostředků, jimiž může být pravost sporné listiny (směnky) prokázána.

13. K výhradám žalované k postupu soudu prvního stupně při posuzování její žádosti o ustanovení zástupce z řad advokátů odvolací soud uvedl, že soud prvního stupně postupoval v tomto směru správně, když začal prověřovat osobní a majetkové poměry žalované (nezbytné pro posouzení, zda jsou splněny předpoklady pro ustanovení zástupce žalované podle § 30 o. s. ř.), žalovaná však nevyčkala, až soud o jejím návrhu rozhodne a sama udělila (dne 27. 1. 2022) plnou moc advokátovi k jejímu zastupování v projednávané věci. Soud prvního stupně pochybil pouze v tom, že vyzval žalovanou, aby mu sdělila, zda na svém návrhu na ustanovení zástupce trvá a po její záporné

odpovědi již o žádosti nijak nerozhodl. Účastník přitom podle § 41a odst. 4 o. s. ř. může odvolat procesní úkon jen tehdy, dojde-li jeho odvolání soudu nejpozději současně s tímto úkonem. Tím, že o žádosti žalované na ustanovení zástupce nerozhodl, sice soud prvního stupně zatížil řízení vadou, nejde však o vadu, jež by měla (mohla mít) za následek nesprávné rozhodnutí ve věci samé. Návrhu žalované by stejně nemohlo být vyhověno, neboť v té době již byla zastoupena advokátem.

14. Jde-li o posouzení včasnosti námitek, odvolací soud nejprve připomněl, že podle ustáleného výkladu podávaného soudní praxí musí žalovaný v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu uvést vše, co proti němu namítá. Za odůvodněné lze považovat jen takové námitky, z jejichž obsahu je zřejmé, v jakém rozsahu je směnečný platební rozkaz napadán a (současně) na jakých skutkových okolnostech žalovaný svou obranu proti směnečnému platebnímu rozkazu zakládá. Žalovaný přitom nemůže - se zřetelem k zásadě koncentrace řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu - po uplynutí lhůty k podání námitek uplatňovat takovou obranu, která nebyla uvedena již v námitkách. Nic mu však nebrání v tom, aby i v této fázi řízení uváděl nové skutečnosti, jež mohou mít (podle jeho názoru) význam pro posouzení důvodnosti obrany již (v námitkách řádně) uplatněné. Takové skutečnosti pak nelze považovat (směřují-li vskutku jen k doplnění dříve uplatněné námítky) za námitky nové (a tudíž opožděné), k nimž by již soud nesměl (v intencích zákazu formulovaného v ustanovení § 175 odst. 4 části věty první za středníkem o. s. ř.) přihlížet.

15. V poměrech projednávané věci podle názoru odvolacího soudu včas podané námitky (obsažené v podání ze dne 6. 10. 2021) neobsahují žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno dovodit, že žalovaná se své platební povinnosti ze sporné směnky brání (také) námitkou promlčení (blíže nespecifikovaného práva) nebo námitkou, že sporná směnka byla vystavena jako blankosměnka a následně doplněna v rozporu s uzavřenou dohodou o vyplňovacím oprávnění. Obrana, která je obsažena (až) v navazujících podáních, tudíž představuje námitky zcela nové, uplatněné v rozporu s § 175 o. s. ř. až po uplynutí lhůty k podání námitek. Odkaz žalované na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 10. 2021, sp. zn. 29 Cdo 726/2020 (jde o rozhodnutí uveřejněné pod číslem 94/2022 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek - dále jen „R 94/2022“), měl odvolací soud s ohledem na poměry dané věci za nepřiléhavý, když sporná směnka nebyla vystavena jako prostředek zajištění závazků ze spotřebitelské smlouvy a nešlo ani o námitky, které by za žalovanou uplatnil zástupce ustanovený podle § 30 o. s. ř.

16. Jen pro úplnost odvolací soud doplnil, že opožděně uplatněné námitky jsou do té míry neurčité, že (i kdyby byly včasné) nemohou představovat způsobilou obranu proti povinnosti uložené žalované směnečným platebním rozkazem. Námitka nesprávného vyplnění blankosměnky neobsahuje tvrzení o tom, jaký jiný (správný) údaj měl být do blankosměnky doplněn, promlčení směnkou zajištěné pohledávky by nemohlo mít vliv na povinnost zaplatit směnku a námitka promlčení sporné směnky by byla zjevně (s ohledem na datum její splatnosti) nedůvodná.

II. Dovolání a vyjádření k němu

17. Proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu ve věci samé (posuzováno podle obsahu) podala žalovaná dovolání, jehož přípustnost vymezuje ve smyslu § 237 o. s. ř. argumentem, že napadené rozhodnutí závisí na řešení otázek hmotného nebo procesního práva, při jejichž řešení se odvolací soud odchýlil od (blíže označené) ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu. Namítá, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (uplatňuje dovolací důvod dle § 241a odst. 1 o. s. ř.), a požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí soudů nižších stupňů zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

18. Dovolatelka oběma soudům především vytýká, že v poměrech dané věci nesprávně aplikovaly § 175 odst. 3 a 4 o. s. ř. ve spojení s § 30 a § 31 o. s. ř. Soudy při posuzování včasnosti námitek vznesených proti směnečnému platebnímu rozkazu dospěly k nesprávnému závěru, že námitky

uplatněné (dodatečně) v podání zvoleného zástupce žalované jsou opožděné. Při respektování pravidla, že postavení soudem ustanoveného a účastníkem zvoleného zástupce je stejné (§ 31 o. s. ř.), a se zřetelem ke konkrétním okolnostem projednávané věci (kdy žalovaná požádala v době, kdy jí běžela lhůta k podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, o ustanovení zástupce, dříve než o její žádosti soud rozhodl, jí však Česká advokátní komora zprostředkovala zastoupení advokátem, jemuž pak udělila plnou moc, načež advokát ve lhůtě 15 dnů námitky podané žalovanou proti směnečnému platebnímu rozkazu doplnil) měly soudy postupovat v intencích závěrů formulovaných Nejvyšším soudem v R 94/2022 a námitky uplatněné zvoleným zástupcem považovat za včasné. Podle přesvědčení dovolatelky navíc ani nešlo o námitky nové, ale pouze o přípustné doplnění již dříve (jí samotnou) uplatněných včasných námitek.

19. Soudy nižších stupňů podle dovolatelky nerespektovaly (resp. nesprávně aplikovaly) judikaturu Nejvyššího soudu také při posuzování důvodnosti (včas uplatněné) námitky nepravého podpisu, když k závěru o tom, že žalobce unesl důkazní břemeno ohledně pravosti podpisu žalované na sporné směnce, dospěly na základě důkazu (dohody o způsobu vyplnění blankosměnky), který objektivně není způsobilý tuto skutečnost prokázat (tím je podle dovolatelky pouze znalecký posudek z oboru písmoznalectví).

20. Dovolatelka konečně soudům vytýká, že neposuzovaly důvodnost žalobou uplatněného nároku také z toho pohledu, zda je výkon práva žalobce souladný s dobrými mravy, zda v projednávané věci nešlo „o směnečný vztah zakotvený v právu spotřebitelském“ a zda „již samotný důvod vzniku předložené zajišťovací směnky“ může obstát.

21. Žalobce se k dovolání žalované nevyjádřil.

III. Přípustnost dovolání

22. Pro dovolací řízení je rozhodný občanský soudní řád v aktuálním znění.

23. Nejvyšší soud se nejprve zabýval přípustností podaného dovolání.

24. Dovolání nečiní přípustným řešení dovolatelkou předestíraných otázek souvisejících s prokazováním (ne)pravosti podpisu směnečného dlužníka na směnce. Soudní praxe je potud ustálena v závěrech, podle kterých:

[1] Důkazní břemeno ohledně pravosti podpisu dlužníka (žalovaného) na směnce tíží žalobce (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3478/2007, ze dne 31. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 1294/2010, ze dne 17. 8. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4674/2010, nebo ze dne 28. 4. 2021, sp. zn. 29 Cdo 1310/2019).

[2] Obecně mohou za důkaz sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci (viz § 125 o. s. ř., v judikatuře pak srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2010, sp. zn. 29 Cdo 4575/2008, rozsudek ze dne 25. 7. 2018, sp. zn. 29 Cdo 4088/2016, nebo rozsudek ze dne 28. 2. 2022, sp. zn. 29 Cdo 1312/2021). Také znalecký posudek je „jen“ jedním z důkazních prostředků, kterými může být sporná skutečnost (zda žalovaný podepsal spornou směnku) prokázána (srov. v této souvislosti opět důvody rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3478/2007).

[3] Samotné hodnocení důkazů – opírající se o zásadu volného hodnocení důkazů zakotvenou v ustanovení § 132 o. s. ř. – nelze úspěšně napadnout žádným dovolacím důvodem.

[4] O „opomenutý důkaz“ jde tehdy, jestliže soud o navržených důkazech nerozhodne, případně nevyloží, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl

K tomu srov. judikaturu Nejvyššího soudu a Ústavního soudu shrnutou např. v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2025, sp. zn. 29 Cdo 1449/2024.

25. Rozhodnutí soudů obou stupňů z mezí vytyčených citovanou judikaturou nijak nevybočila. Soudy

na základě provedeného dokazování (dohodou o způsobu vyplnění blankosměnky, jejíž součástí je dovolatelkou podepsané prohlášení, ve kterém potvrzuje, že spornou směnku podepsala) dospěly k závěru o pravosti podpisu žalované na sporné směnce a za tohoto stavu měly další dokazování (dovolatelkou navrhovaným znaleckým posudkem z oboru písmoznalectví) za nadbytečné. Důkaz, o který soudy opřely svůj skutkový závěr o pravosti podpisu dovolatelky, přitom zjevně není „objektivně nezpůsobilý“ tuto skutečnost prokázat.

26. Přípustnost dovolání nezakládá ani argumentace dovolatelky, podle níž skutečnosti uvedené v podání ze dne 11. 2. 2022 představovaly jen (přípustné) doplnění námitek, které žalovaná již (řádě) uplatnila po doručení směnečného platebního rozkazu ve lhůtě pro podání námitek (v podání ze dne 6. 10. 2021).

27. Z ustáleného výkladu podávaného soudní praxí se podává, že v námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu musí žalovaný uvést vše, co proti němu namítá. Předmětem námitkového řízení mohou být pouze námitky včasné a odůvodněné. Za odůvodněné lze přitom považovat jen takové námitky, z jejichž obsahu je zřejmé, v jakém rozsahu je směnečný platební rozkaz napadán a (současně) na jakých skutkových okolnostech žalovaný svou obranu proti směnečnému platebnímu rozkazu zakládá (srov. judikaturu citovanou např. v důvodech usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2023, sp. zn. 29 Cdo 3642/2022).

28. Ani Nejvyšší soud nemá žádných pochyb o tom, že v projednávané věci dovolatelka v podání ze dne 6. 10. 2021, jímž uplatnila námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu, nenamítala (poměřováno obsahem uplatněných námitek a jejich skutkovým vymezením) ani promlčení pohledávky (lhostejno zda směnečné nebo směnkou zajištěné), ani porušení dohody o způsobu vyplnění blankosměnky (že údaj o výši směnečné sumy byl do blankosměnky doplněn v rozporu s uděleným vyplňovacím právem). Později tvrzené skutečnosti (týkající se těchto námitek) proto nelze považovat jen za doplnění dříve (včas) uplatněných námitek.

29. Dovolání je však přípustné podle § 237 o. s. ř. pro řešení dovoláním otevřené otázky včasnosti námitek vznesených proti směnečnému platebnímu rozkazu (po uplynutí 15 dnů od jeho doručení) v podání učiněném zástupcem dovolatelky, kterého si zvolila až poté, co požádala ve včas podaných námitkách o ustanovení zástupce podle § 30 o. s. ř.; potud jde o otázku v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu v daných souvislostech neřešenou.

IV. Důvodnost dovolání

30. Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právní otázky vymezené dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelkou, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

31. Pro další úvahy Nejvyššího soudu jsou rozhodná následující ustanovení občanského soudního řádu:

§ 30 o. s. ř.

(1) Účastníku, u něhož jsou předpoklady, aby byl soudem osvobozen od soudních poplatků (§ 138), předseda senátu ustanoví na jeho žádost zástupce, jestliže je to nezbytně třeba k ochraně jeho zájmů. O tom, že může tuto žádost podat, je předseda senátu povinen účastníka poučit.

(2) Vyžaduje-li to ochrana zájmů účastníka nebo jde-li o ustanovení zástupce pro řízení, v němž je povinné zastoupení advokátem (notářem), ustanoví mu předseda senátu v případě uvedeném v odstavci 1 zástupce z řad advokátů.

§ 175 o. s. ř.

(1) Předloží-li žalobce v prvopisu směnku nebo šek, o jejichž pravosti není důvodu pochybovat, a další listiny nutné k uplatnění práva, vydá na jeho návrh soud směnečný (šekový) platební rozkaz, v němž žalovanému uloží, aby do 15 dnů zaplatil požadovanou částku a náklady řízení nebo aby v téže lhůtě podal námitky, v nichž musí uvést vše, co proti platebnímu rozkazu namítá. Směnečný (šekový) platební rozkaz musí být doručen do vlastních rukou žalovaného, náhradní doručení je vyloučeno. Nelze-li návrhu na vydání platebního rozkazu vyhovět, nařídí soud jednání.

(...)

(4) Podá-li žalovaný včas námitky, nařídí soud k jejich projednání jednání; k námitkám později vzneseným však již nelze přihlížet. V rozsudku soud vysloví, zda směnečný (šekový) platební rozkaz ponechává v platnosti nebo zda ho zrušuje a v jakém rozsahu.

(...)

32. Nejvyšší soud již ve (výše zmiňovaném) R 94/2022 formuloval a odůvodnil závěr, podle kterého podá-li žalovaný včasné námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu a požádá-li (v námitkové lhůtě) o ustanovení zástupce, přičemž soud jeho žádosti v tomto směru vyhoví, nelze námitky podané ustanoveným zástupcem v „nové“ patnáctidenní lhůtě počítané od právní moci výroku usnesení o ustanovení zástupce považovat za opožděné. Opačný závěr, podle něhož by žalovaný nemohl prostřednictvím ustanoveného zástupce již podané námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu doplnit o námitky nové, by zjevně odporoval ustanovení čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, jakož i zásadám obsaženým v ustanoveních § 1 až 3 o. s. ř.

33. Poměry projednávané věci jsou (od situace řešené v R 94/2022) odlišné potud, že dovolatelka (která podala včasné námitky a v námitkové lhůtě též požádala o ustanovení zástupce) udělila plnou moc zástupci dříve, než soud prvního stupně rozhodl o její žádosti o ustanovení zástupce. Uvedená skutečnost však podle přesvědčení Nejvyššího soudu bez dalšího nemůže vést k závěrům, které z ní dovodil odvolací soud.

34. Účastníku (obecně vzato) nic nebrání v tom, aby se nechal v kterékoliv fázi řízení zastoupit zvoleným zástupcem, kterému udělí plnou moc. Může tak nepochybně učinit i poté, co podal podle § 30 o. s. ř. žádost o ustanovení zástupce. Pro závěr, zda prostřednictvím takto zvoleného zástupce lze následně již podané námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu doplnit o námitky nové, v takovém případě (oproti mínění odvolacího soudu) nebude významné, že zástupce účastníku nebyl (nemohl být) ustanoven soudem, nýbrž to, zda žádost o ustanovení zástupce podanou v námitkové lhůtě by bylo lze posoudit jako opodstatněnou.

35. Jestliže by soud žádosti dovolatelky o ustanovení zástupce – nebýt toho, že bezplatné zastoupení dovolatelky v mezidobí převzal zástupce (pro bono – viz bod 5. odůvodnění) zprostředkovaný Českou advokátní komorou – vyhověl (jinak řečeno, byla-li by taková žádost dovolatelky věcně opodstatněná), neshledává Nejvyšší soud žádný důvod, pro který by měl soud postupovat při posuzování včasnosti námitky, které podal zvolený zástupce v patnáctidenní lhůtě počítané od udělení plné moci, jiným způsobem, než který Nejvyšší soud popsal v R 94/2022.

36. Lze tedy uzavřít, že zvolila-li si dovolatelka zástupce (advokáta) v době, kdy soud prvního stupně dosud nerozhodl o její žádosti o ustanovení advokáta (podle § 30 o. s. ř.) uplatněné ve lhůtě patnácti dnů ode dne doručení směnečného platebního rozkazu (§ 175 odst. 4 o. s. ř.), a takto zvolený zástupce následně doplní (dovolatelkou včas podané) námitky proti směnečnému platebnímu rozkazu ve lhůtě patnácti dnů ode dne udělení plné moci dovolatelkou, nelze na jím učiněné námitky pohlížet jako na námitky opožděné (a soud je povinen se jimi v námitkovém řízení dále zabývat). Pro přijetí takového závěru je nezbytné (jen pro tyto účely) posoudit, zda dovolatelkou podaná žádost o ustanovení zástupce (by) byla (v rozhodné době) opodstatněná.

37. Protože právní posouzení věci co do řešení otázky, na níž napadené rozhodnutí spočívá, není správné, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadený rozsudek odvolacího soudu podle § 243e odst. 1 o. s. ř. zrušil. Jelikož důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí také na rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil Nejvyšší soud i je a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o. s. ř.).

38. Na soudu prvního stupně nyní bude opětovně posoudit včasnost námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu uplatněných prostřednictvím zástupce žalované podáním ze dne 11. 2. 2022. Dospěje-li k závěru, že k námitkám uplatněným v tomto podání lze v projednávané věci přihlížet, nepřehlédne, že žalovaná v souvislosti se vznesenou námitkou nesprávného vyplnění blankosměnky (mimo jiné) tvrdila, že sama banka ji informovala, že pohledávka z úvěrové smlouvy (zajištěná spornou směnkou) činí (pouze) 340.954,83 Kč. Dále posoudí rovněž to, zda ve skutečnostech tvrzených žalovanou ve včas podaných námitkách (případně v jejich doplnění) nelze (poměřováno obsahem namítaných skutečností) spatřovat též námitku, že výkon práva (vyplnit blankosměnku) odporuje dobrým mravům (srov. v této souvislosti obdobně též závěry formulované Nejvyšším soudem v rozsudku ze dne 29. 2. 2024, sp. zn. 29 Cdo 1292/2023).

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)
- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)